TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. spalio 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Direktyva 2001/42/EB – Tam tikrų planų ir programų poveikio aplinkai vertinimas – 2 straipsnio a punktas – Sąvoka „planai ir programos, <…> kurių reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas“ – Priemonė, valstybės narės vyriausybės patvirtinta remiantis tik valstybės narės Konstitucijos nuostata, kurioje numatyta, kad valstybės vykdomąją valdžią įgyvendina ši vyriausybė arba ši valdžia įgyvendinama jai vadovaujant“

Byloje C-727/22

dėl *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas, Airija) 2022 m. lapkričio 24 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. lapkričio 25 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Friends of the Irish Environment CLG

prieš

Government of Ireland,

Minister for Housing, Planning and Local Government,

Ireland,

Attorney General

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė A. Prechal, antrosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai N. Wahl, J. Passer (pranešėjas) ir M. L. Arastey Sahún,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorė L. Carrasco Marco, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2023 m. lapkričio 8 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: anglų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Friends of the Irish Environment CLG*, atstovaujamos SC N. Steen, BL J. Kenny ir *solicitor* F. Logue,

– Airijos, atstovaujamos *Chief State Solicitor* M. Browne, A. Joyce ir M. Tierney, padedamų SC M. Gray, SC F. Valentine ir BL E. Synnott,

– Čekijos vyriausybės, atstovaujamos A. Edelmannová, L. Langrová, M. Smolek ir J. Vláčil,

– Europos Komisijos, atstovaujamos C. Hermes ir M. Noll-Ehlers,

susipažinęs su 2024 m. kovo 21 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, 2001, p. 30; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 157) išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant aplinkos srityje veikiančios nevyriausybinės organizacijos *Friends of the Irish Environment CLG* ginčą su *Government of Ireland* (Airijos vyriausybė), *Minister for Housing, Planning and Local Government* (būsto, teritorijų planavimo ir vietos savivaldos ministras, Airija) ir *Attorney General* (generalinis prokuroras, Airija) dėl Airijos vyriausybės sprendimo priimti Nacionalinę teritorijų planavimo programą ir Nacionalinį plėtros planą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2001/42 1 straipsnyje „Tikslai“ nustatyta:

„Šios direktyvos tikslas – sukurti aukštą aplinkos apsaugos lygį ir padėti į rengiamus ir priimamus planus bei programas integruoti aplinkos apsaugos klausimus, kad būtų skatinama tvari plėtra, užtikrinant, kad laikantis šios direktyvos būtų atliekamas tam tikrų planų ir programų, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, aplinkos vertin[i]mas.“

4 Direktyvos 2 straipsnis „Sąvokos“ suformuluotas taip:

„Šioje direktyvoje:

a) planai ir programos – tai planai ir programos, įskaitant tuos, prie kurių finansavimo prisideda Europos bendrija, taip pat visi jų daliniai pakeitimai:

– kuriuos turi parengti ir (arba) priimti valdžios institucija nacionaliniu, regioniniu arba vietiniu lygiu arba kuriuos parengia valdžios institucija ir kuriuos vėliau priima Parlamentas arba Vyriausybė laikantis įstatymų leidimo procedūros, ir

– kurių reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas;

<…>“

5 Šios direktyvos 3 straipsnyje „Taikymo sritis“ numatyta:

„1. 2–4 dalyse nurodytų planų ir programų, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, aplinkos vertinimas atliekamas pagal šios direktyvos 4–9 straipsnius.

2. Laikantis 3 dalies nuostatų, atliekamas toliau išvardytų planų ir programų aplinkos vertinimas:

a) kurie rengiami žemės ūkiui, miškininkystei, žuvininkystei, energetikai, pramonei, transportui, atliekų tvarkymui, vandentvarkai, telekomunikacijoms, turizmui, miestų ir kaimų planavimui ar žemės naudojimui ir kurie nustato tolesnio projektų [leidimų dėl projektų], išvardytų [1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, 1985, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 248)] I ir II prieduose, vystymo pagrindus [vėlesnio įgyvendinimo išdavimo pagrindus]; <…>

<…>

4. Valstybės narės nustato, ar kitų, nenurodytų 2 dalyje, planų ir programų, kurie nustato tolesnio projektų vystymo [leidimų dėl vėlesnio projektų įgyvendinimo išdavimo] pagrindus, pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai.

<…>

8. Ši direktyva netaikoma šiems planams ir programoms:

– planams ir programoms, kurie taikomi tik nacionalinei gynybai ar civilinių avarijų atveju,

– finansiniams ar biudžeto planams ir programo[m]s.

9. Ši direktyva netaikoma planams ir programoms, kurie yra bendrai finansuojami pagal dabartinius atitinkamus programinius laikotarpius <…> [1999 m. birželio 21 d. Tarybos reglamentui (EB) Nr. 1260/1999, nustatančiam bendrąsias nuostatas dėl struktūrinių fondų (OL L 161, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 14 sk., 1 t., p. 31)] ir [1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentui (EB) Nr. 1257/1999 dėl Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) paramos kaimo plėtrai ir iš dalies pakeičiančiam bei panaikinančiam tam tikrus reglamentus (OL L 160, 1999, p. 80; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 25 t., p. 391)].“

6 Tos pačios direktyvos 4 straipsnio 3 dalis suformuluota taip:

„Tais atvejais, kai planai ir programos yra hierarchijos dalis, valstybės narės, siekdamos išvengti dvigubo vertinimo, atsižvelgia į tai, kad remiantis šia direktyva vertinimas atliekamas skirtingais hierarchijos lygiais. Be kita ko, kad būtų išvengta dvigubo vertinimo, valstybės narės taiko 5 straipsnio 2 ir 3 dalis.“

7 Direktyvos 2001/42 5 straipsnyje „Aplinkos apsaugos ataskaita“ nurodyta:

„1. Tais atvejais, kai pagal 3 straipsnio 1 dalį reikia atlikti aplinkosauginį vertinimą, parengiama aplinkos apsaugos ataskaita, kurioje nustatomos, aprašomos ir įvertinamos plano ar programos įgyvendinimo galimos reikšmingos pasekmės aplinkai, taip pat priimtinos alternatyvos atsižvelgiant į plano ar programos tikslus bei geografinę taikymo sritį. Informacija, kurią reikia pateikti šiam tikslui, yra nurodyta I priede.

2. Pagal 1 dalį parengtoje aplinkos apsaugos ataskaitoje pateikiama informacija, kurios gali būti pagrįstai reikalaujama atsižvelgiant į turimas žinias ir vertinimo metodus, plano ar programos turinį ir išsamumą, su jais susijusių sprendimų priėmimo pakopą ir į tai, kaip siekiant išvengti dvigubo vertinimo tam tikrus klausimus reikėtų tinkamai vertinti skirtingais minėto proceso lygiais.

3. Tam tikra turima informacija apie planų ir programų pasekmes aplinkai ir informacija, gauta kitais sprendimų priėmimo lygiais arba per kitus Bendrijos teisės aktus, gali būti naudojama teikiant I priede nurodytą informaciją.

<…>“

8 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012, p. 1), įsigaliojusi 2012 m. vasario 17 d., panaikino ir pakeitė Direktyvą 85/337.

Airijos teisė

9 Airijos Konstitucijos 28 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Valstybės vykdomąją valdžią įgyvendina vyriausybė arba ji įgyvendinama vyriausybei vadovaujant, išskyrus atvejus, kai šioje Konstitucijoje nurodyta kitaip.“

10 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Planning and Development Act 2000* (2000 m. Teritorijų planavimo ir plėtros įstatymas, toliau – 2000 m. įstatymas) 2 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta:

„Nacionaline teritorijų planavimo strategija laikoma 2002 m. lapkričio 28 d. vyriausybės paskelbta 2002–2020 m. nacionalinė teritorijų planavimo strategija arba bet koks vyriausybės paskelbtas dokumentas, kuriuo iš dalies keičiama arba pakeičiama ši strategija.“

11 2018 m. spalio 22 d. įsigaliojus *Planning and Development (Amendment) Act 2018* (2018 m. Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Teritorijų planavimo ir plėtros įstatymas, toliau – 2018 m. įstatymas), 2000 m. įstatymo II dalies IIA skyrius suformuluotas taip:

„*Nacionalinė teritorijų planavimo programa*

20A. Nacionalinė teritorijų planavimo strategija, iš dalies pakeista laikantis šio skyriaus nuostatų, įskaitant bet kokį vyriausybės paskelbtą dokumentą, kuriuo ši strategija iš dalies keičiama arba pakeičiama, bus laikoma nacionaline teritorijų planavimo programa.

<…>

Nacionalinėje teritorijų planavimo programoje aptariami klausimai

20C. <…>

(4) Vyriausybė parengia ir paskelbia nacionalinę teritorijų planavimo programą ir prižiūri jos įgyvendinimą.

(5) Kas šešerius metus nuo nacionalinės teritorijų planavimo programos paskelbimo Vyriausybė imasi šių veiksmų:
a) atlieka programos peržiūrą arba pakeičia ją nauja programa; arba
b) paskelbia pranešimą, kuriame paaiškina, kodėl nusprendė neatlikti programos peržiūros, ir šiame pranešime nurodo datą, kada bus persvarstyta esama programa arba paskelbta nauja nacionalinė teritorijų planavimo programa.

(6) Rengdamas naują arba persvarstytą nacionalinę teritorijų planavimo programą ministras turi numatyti viešas konsultacijas <…>

(7) Rengiant nacionalinę teritorijų planavimo programą būtina laikytis aplinkos srityje taikomų Sąjungos direktyvų nuostatų <…>

(8) Naujos arba persvarstytos nacionalinės teritorijų planavimo programos projektą, aplinkos apsaugos ataskaitą ir tinkamą vertinimo ataskaitą vyriausybė teikia tvirtinti kiekvieniems *Oireachtas* (Airijos parlamentas) rūmams ir tik paskui paskelbia.

(9) Rengdama arba persvarstydama nacionalinę teritorijų planavimo programą vyriausybė atsižvelgia į visas Airijos parlamento arba bet kurio Airijos parlamento komiteto rezoliucijas ir ataskaitas, susijusias su siūloma strategija arba su siūloma persvarstyti programa.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

12 2018 m. vasario 16 d. sprendimu Airijos vyriausybė priėmė *National Planning Framework* (Nacionalinė teritorijų planavimo programa, toliau – NPF) ir *National Development Plan* (Nacionalinis plėtros planas, toliau – NPP); šie dokumentai yra *Project Ireland 2040* (projektas „Airija 2040“) dvi dalys. Šis sprendimas buvo „patvirtintas“ 2018 m. gegužės 29 d. vyriausybės sprendimu.

13 Projektu „Airija 2040“ siekiama sukurti bendrą ir nuoseklų šalies žemės naudojimo ir plėtros planą. NPF yra planavimo programa, kuria ateinančiais metais bus vadovaujamasi investuojant į plėtrą ir kurioje, kaip nurodyta jos įvade, nustatyti „nacionaliniai tikslai ir pagrindiniai principai, kuriais remiantis bus rengiami išsamesni ir tikslesni planai“. Šioje programoje nepateikiama išsamios informacijos dėl visos šalies teritorijos, veikiau „suteikiama teisė kiekvienam regionui vadovauti planuojant ir plėtojant savo bendruomenes“. Prie NPF pridėtas NDP, apibūdinamas kaip dešimties metų strategija, skirta 116 mlrd. EUR viešojo kapitalo investicijoms; joje nustatyta, kaip bus skiriamas finansavimas tam tikriems projektams, kurie laikomi esminiais siekiant NPF nustatytų strateginių rezultatų, ir nurodyti pagrindiniai infrastruktūros darbai, kuriuos siūloma finansuoti, tačiau nenagrinėjama jokie teritorijų planavimo arba plėtros klausimų.

14 2020 m. balandžio 24 d. sprendimu ir nutartimi, taip pat 2020 m. gegužės 13 d. nutartimi *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) atmetė pareiškėjos pagrindinėje byloje prašymą taikant teisminę kontrolę priimti nutartį dėl 2018 m. vasario 16 d. sprendimo, patvirtinto 2018 m. gegužės 29 d. sprendimu, panaikinimo.

15 2021 m. lapkričio 26 d. sprendimu ir 2021 m. gruodžio 7 d. nutartimi *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas, Airija) atmetė pareiškėjos pagrindinėje byloje apeliacinį skundą dėl *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimo ir nutarčių.

16 2022 m. sausio 4 d. pareiškėja pagrindinėje byloje dėl šio *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas) sprendimo ir nutarties pateikė kasacinį skundą *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas, Airija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui; šiuo skundu ji ginčija NPF ir NDP galiojimą. Iš esmės ji tvirtina, kad priimant šiuos dokumentus nesilaikyta Direktyvoje 2001/42 nustatytų reikalavimų ir, kiek tai susiję konkrečiai su NPF, priimtinos alternatyvos nebuvo pakankamai aprašytos ir teisingai įvertintos, atsižvelgiant į atliktą pasirinkto varianto analizę.

17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme atsakovai tvirtino, kad buvo atliktas NPF vertinimas pagal Direktyvą 2001/42, tačiau jis nebuvo privalomas, nes NPF nėra šios direktyvos 2 straipsnio a punkte nurodytas planas arba programa, kadangi NPF nėra tai, ko „reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą. Tas pats pasakytina apie NDP, kuris, be to, nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, remiantis jos 3 straipsnio 8 dalimi.

18 Tokiomis aplinkybėmis *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvos 2001/42] 2 straipsnio a punktas, siejamas su jos 3 straipsnio 2 dalies a punktu, turi būti aiškinamas taip, kad valstybės narės vykdomosios valdžios institucijos priimta priemonė, jeigu ji neprivalėjo jos priimti pagal kokius nors įstatymų arba administracinius reikalavimus ir jeigu ji ją priėmė ne remdamasi kokiu nors įstatymu arba kitu teisės aktu, gali būti laikoma planu arba programa, kuriai taikoma ši direktyva, jeigu taip priimtame plane arba programoje nustatyta [leidimų dėl tam tikrų projektų vėlesnio įgyvendinimo išdavimo arba atsisakymo juos išduoti] sistema ir taip tenkinamas direktyvos 3 straipsnio 2 dalies kriterijus?

2. a) Ar [Direktyvos 2001/42] 3 straipsnio 1 dalis, siejama su jos 3 straipsnio 8 ir 9 dalimis, turi būti aiškinama taip, kad planas ar programa, kuriame konkrečiai (nors tai ir apibūdinama kaip „orientacinio“ pobūdžio nuostata) numatyta skirti lėšų tam tikriems infrastruktūros projektams įgyvendinti, siekiant padėti įgyvendinti kitame plane numatytą teritorijų plėtros strategiją, kuri pati yra žemesnio lygmens teritorijų plėtros strategijos pagrindas, gali būti laikomas planu ar programa, kaip tai suprantama pagal [Direktyvą 2001/42]?
   b) Jeigu į antrojo klausimo a punktą būtų atsakyta teigiamai, ar tai, kad planas, kurio tikslas – paskirstyti lėšas, reiškia, kad jis turi būti vertinamas kaip biudžeto planas, kaip tai suprantama pagal [Direktyvos 2001/42] 3 straipsnio 8 dalį?

3. a) Ar [Direktyvos 2001/42] 5 straipsnis, siejamas su jos I priedu, turi būti aiškinamas taip, kad tais atvejais, kai pagal [Direktyvos 2001/42] 3 straipsnio 1 dalį reikalaujama atlikti aplinkosauginį vertinimą, [šios direktyvos 5 straipsnyje] numatytoje aplinkos apsaugos ataskaitoje, nustačius priimtinas alternatyvas pasirinktam variantui, turėtų būti atliktas pasirinkto varianto ir priimtinų alternatyvų lyginamasis vertinimas?

b) Jeigu į trečiojo klausimo a punktą būtų atsakyta teigiamai, ar [Direktyvos 2001/42] reikalavimas įvykdomas, jeigu prieš pasirenkant tinkamiausią variantą atliekamas priimtinų alternatyvų lyginamasis vertinimas, paskui įvertinamas plano arba programos projektas ir atliekamas tik pasirinkto varianto išsamesnis strateginis poveikio aplinkai vertinimas (SPAV)?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

19 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punktas turi būti aiškinamas taip, kad priemonė, valstybės narės vyriausybės patvirtinta remiantis tik šios valstybės narės Konstitucijos nuostata, kurioje numatyta, kad valstybės vykdomąją valdžią įgyvendina ši vyriausybė arba ši valdžia įgyvendinama jai vadovaujant, gali būti laikoma „planu“ arba „programa“, kaip tai suprantama pagal 2 straipsnio a punktą, jeigu ši priemonė nustato leidimų dėl tam tikrų projektų vėlesnio įgyvendinimo išdavimo arba atsisakymo juos išduoti sistemą.

20 Direktyvos 2001/42 3 straipsnyje numatyta, kad turi būti atliekamas tam tikrų planų ir programų, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, aplinkosauginis vertinimas.

21 Konkrečiai kalbant, pagal Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 2 dalies a punktą toks poveikio aplinkai vertinimas turi būti atliekamas dėl visų planų ir programų, kurie atitinka dvi kumuliacines sąlygas, t. y. jie turi būti parengti šioje nuostatoje nurodytiems sektoriams (pirmoji sąlyga) ir nustatyti leidimų dėl vėlesnio projektų, išvardytų Direktyvos 2011/92 I ir II prieduose, įgyvendinimo išdavimo pagrindus (antroji sąlyga) (2023 m. kovo 9 d. Sprendimo *An Bord Pleanála ir kt. (St Teresa’s Gardens teritorija)*, C-9/22, EU:C:2023:176, 36 punktas).

22 Nagrinėjamu atveju, anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, NPF tenkina šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytą antrąją sąlygą.

23 Vis dėlto pažymėtina, kad Direktyva 2001/42, taigi ir jos 3 straipsnis, taikomi tik „planams ir programoms“, atitinkantiems šios direktyvos 2 straipsnio a punkte pateiktą šios sąvokos apibrėžtį.

24 Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punkte „planai ir programos“, kaip jie suprantami pagal šią direktyvą, apibrėžiami kaip tie, kurie atitinka dvi kumuliacines sąlygas, t. y. juos turi būti parengusi ir (arba) priėmusi valdžios institucija nacionaliniu, regioniniu arba vietiniu lygiu, o vėliau juos priima parlamentas arba vyriausybė, laikydamasi įstatymų leidimo procedūros (pirmoji sąlyga), ir jų turi reikėti pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas (antroji sąlyga) (2023 m. kovo 9 d. Sprendimo *An Bord Pleanála ir kt. (St Teresa’s Gardens teritorija)*, C-9/22, EU:C:2023:176, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

25 Dėl antrosios sąlygos, nurodytos šio sprendimo pirmesniame punkte, iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad turi būti laikoma, kad planų ir programų, kurių priėmimas reglamentuojamas nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatose, kuriose nustatytos jas priimti kompetentingos institucijos ir jų rengimo procedūra, „reikia“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2001/42, todėl turi būti atliekamas jų poveikio aplinkai vertinimas. Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad, atsižvelgiant į Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punkto tikslą užtikrinti aukštą aplinkos apsaugos lygį ir siekiant išsaugoti jos veiksmingumą,

turi būti laikoma, kad priemonės „reikia“, jeigu nacionalinėje teisėje yra konkretus teisinis pagrindas, leidžiantis kompetentingoms institucijoms ją patvirtinti, net jei toks patvirtinimas nėra privalomas (2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *Bund Naturschutz in Bayern*, C-300/20, EU:C:2022:102, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

26 Vis dėlto nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo turimą informaciją, NPF nebuvo patvirtinta remiantis tokiu konkrečiu teisiniu pagrindu.

27 Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, NPF patvirtinta vyriausybės sprendimu, o vyriausybė veikė tik pagal Airijos Konstitucijos 28 straipsnio 2 dalyje jai suteiktus įgaliojimus.

28 Šioje nuostatoje nurodyta, kad „[v]alstybės vykdomąją valdžią įgyvendina Vyriausybė arba ji įgyvendinama Vyriausybei vadovaujant, išskyrus atvejus, kai šioje Konstitucijoje nurodyta kitaip“.

29 Taigi joje nereglamentuojamas planų arba programų priėmimas ir nenustatytos priimti šiuos planus ar programas kompetentingos institucijos, taip pat jų rengimo procedūra; šioje nuostatoje, vadovaujantis konstituciniu valdžių padalijimo principu, tik nustatyta, kad, kaip priešprieša įstatymų leidžiamajai ir teisminei valdžiai, valstybės vykdomąją valdžią įgyvendina vyriausybė arba ji įgyvendinama vyriausybei vadovaujant.

30 Tiesa, atsižvelgiant į Direktyvos 2001/42 tikslą, įtvirtintą jos 1 straipsnyje, sukurti aukštą aplinkos apsaugos lygį, nuostatos, kuriomis apribojama šios direktyvos taikymo sritis ir, be kita ko, apibrėžiamos priemonės, kurioms ji skirta, turi būti aiškinamos plačiai (2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *Bund Naturschutz in Bayern*, C-300/20, EU:C:2022:102, 44 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

31 Vis dėlto Direktyvos 2001/42 aiškinimas taip, kad NPF priėmimo sąlygas atitinkanti priemonė patenka į šios direktyvos taikymo sritį, viršytų platų šios direktyvos aiškinimą. Dėl tokio aiškinimo antroji iš dviejų kumuliacinių sąlygų, nurodytų šios direktyvos 2 straipsnio a punkte, netektų prasmės.

32 Taigi tokia priemonė, kaip NPF, patvirtinta remiantis vien valstybės narės Konstitucijos nuostata, kaip nurodyta šio sprendimo 27 punkte, negali būti laikoma patenkančia į Direktyvos 2001/42 taikymo sritį, net jei ši priemonė atitinka šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytą antrąją sąlygą, primintą šio sprendimo 21 punkte.

33 Be to, tokio aiškinimo nepaneigia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodyta aplinkybė, kad 2000 m. įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje buvo numatyta, jog „nacionalinė teritorijų planavimo strategija“ arba visi jos pakeitimai turi būti paskelbiami. Konstatuotina, kad šioje nuostatoje buvo tik įtvirtintas reikalavimas paskelbti, tačiau neapibrėžta NPF rengimo procedūra. Vadinasi, net atsižvelgiant į minėtą nuostatą negalima teigti, kad šios programos priėmimas remiantis Airijos Konstitucijos 28 straipsnio 2 dalimi buvo „reglamentuojamas“, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 25 punkte primintą jurisprudenciją.

34 Darytina išvada, kad priemonė, atitinkanti NPF priėmimo sąlygas, netenkina antrosios iš dviejų Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punkte nurodytų sąlygų, todėl nėra „planas ar programa“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

35 Ši išvada neturi įtakos planų ar programų, kurie prireikus bus priimti siekiant įgyvendinti NPF, vertinimui pagal Direktyvą 2001/42.

36 Dėl tokių planų ar programų, kurie atitinka Direktyvoje 2001/42 numatytas sąlygas, kad jų aplinkosauginis vertinimas būtų privalomas, be kita ko, svarbu pažymėti, kad NPF nėra „planas“ ar „programa“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio a punktą, todėl nėra „hierarchijos“ dalis, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 4 straipsnio 3 dalį, taigi jokia jos nuostata neleidžia nacionalinėms valdžios institucijoms pateisinti šių planų ar programų galimo poveikio aplinkai remiantis tuo, kad toks poveikis atsiranda dėl tokioje priemonėje kaip NPF įtvirtintų gairių.

37 Šio sprendimo 34 punkte pateikta išvada taip pat neturi įtakos planų ar programų, kurie, nelygu atvejis, bus priimti pagal atitinkamas 2000 m. įstatymo, iš dalies pakeisto 2018 m. įstatymu, nuostatas, įskaitant, be kita ko, galimus NPF pakeitimus, padarytus laikantis šiose nuostatose numatytos tvarkos, vertinimui pagal šią direktyvą.

38 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punktas turi būti aiškinamas taip, kad priemonė, valstybės narės vyriausybės patvirtinta remiantis tik šios valstybės narės Konstitucijos nuostata, kurioje numatyta, kad valstybės vykdomąją valdžią įgyvendina ši vyriausybė arba ši valdžia įgyvendinama jai vadovaujant, netenkina sąlygos, pagal kurią jos „reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas“, taigi negali būti laikoma „planu“ arba „programa“, kaip tai suprantama pagal 2 straipsnio a punktą.

Dėl antrojo klausimo

39 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 1 dalis, siejama su šios direktyvos 3 straipsnio 8 ir 9 dalimis, turi būti aiškinama taip:

– priemonė, kurioje konkrečiai (nors tai ir apibūdinama kaip „orientacinio“ pobūdžio nuostata) numatyta skirti lėšų tam tikriems infrastruktūros projektams įgyvendinti, siekiant padėti įgyvendinti kitame plane numatytą teritorijų plėtros strategiją, gali būti laikoma planu ar programa, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2001/42,

– tokia priemonė vis dėlto nepatenka į Direktyvos 2001/42 taikymo sritį pagal jos 3 straipsnio 8 dalį, nes ja siekiama paskirstyti lėšas.

40 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad šis klausimas susijęs su NDP.

41 Vis dėlto iš šio prašymo taip pat matyti, kad NDP, kuris yra viena iš dviejų projekto „Airija 2040“ dalių, Airijos vyriausybė priėmė remdamasi tuo pačiu teisiniu pagrindu kaip ir NPF.

42 Taigi, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 26–34 punktuose, ir į atsakymą į pirmąjį klausimą, nereikia atsakyti į antrąjį klausimą.

Dėl trečiojo klausimo

43 Iš atsakymo į pirmąjį klausimą matyti, kad tokia priemonė, kaip NPF, nėra „planas“ ar „programa“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punktą, taigi nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį.

44 Šiomis aplinkybėmis nereikia nagrinėti trečiojo klausimo dėl Direktyvos 2001/42 5 straipsnio ir dėl vertinant planus ir programas, kuriems taikoma ši direktyva, taikytinos metodikos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

45 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo 2 straipsnio a punktas

turi būti aiškinamas taip:

priemonė, valstybės narės vyriausybės patvirtinta remiantis tik šios valstybės narės Konstitucijos nuostata, kurioje numatyta, kad valstybės vykdomąją valdžią įgyvendina ši vyriausybė arba ši valdžia įgyvendinama jai vadovaujant, netenkina sąlygos, pagal kurią jos „reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas“, taigi negali būti laikoma „planu“ arba „programa“, kaip tai suprantama pagal 2 straipsnio a punktą.

Parašai.